هەر سەرۆک جاشێک ژیانی زۆرتر لە هەزار کوردی لە مردن پاراستووە، تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی وەک نموونە! بەشی دوازدەم و کۆتایی

پێنجشەممە 16.12.2010
دەرسیم دیبەگەیی
Darsim2006@hotmail.com

ئیبراهیمی شێخ نەسرەدین بەرزنجی سەرۆک جاشی فەوجی (102)ی جاشە سووکەکان کە ئێستاکە سەربە بزووتنەوەی گۆڕانی نەوشیروان مستەفایە، لە ڕوونکردنەوەیەکدا کە لە لاپەڕە (17)ی ڕۆژنامەی هاوڵاتی، ژمارە (651)ی ڕۆژی چوارشەممە، ڕێکەوتی (4.8.2010)دا، بڵاوکراوەتەوە، باسی ئەوە دەکات کە هەر سەرۆک جاشێکی فەوجە سووکەکانی سەدام و بەعس توانیوێتی لە سەروو هەزار کورد بپارێزێت لە مردن و تیاچوون. سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە ناوونیشانی ووتارەکەم لە لێدوانەکەی ئەو وەرگیراوە، پاشانیش دەمەوێت چەند نموونەیەک هەڵبژێرم لەو سەرۆک جاشانەی سەدام کە گوایە بە قسەی سەرۆک جاشی فەوجی ناوبراو ژیانی هەزار کوردیان پاراستووە، با بزانین قسەی سەرۆک جاشی ناوبراو وا دەردەچێت یان نەک پێچەوانە بەڵکو هەندێک سەرۆک جاش بە دەیان و سەدان هاووڵاتی و پێشمەرگەیان شەهیدکردووە!

پێویستە ئەوە بڵێم، سوپاسی هەموو ئەوانە دەکەم کە هەر هەڵەیەک یان ناتەواوییەک لە نووسینەکانمدا هەبێت، هەوڵی ڕاستکردنەوە و پڕکردنەوەی ناتەواوییەکان دەدەن، چونکە بەدڵنیایی نامەوێت شتێک بنووسم کە وانەبێت، ئەگەر هەر هەڵەیەکیش لە نووسینەکانمدا هەبێت بەزووترین کات هەوڵی ڕاستکردنەوەی دەدەم، بەڵام کاتێک کە هەڵەیەکی بێ مەبەست ڕوودەدات و خۆم پێم خۆش نییە، کەچی کەسانێکی پاشەڵ پیس و گەورە بوو لە تەوێڵەی جاشایەتی بیانەوێت قسەی ناشیرینم پێ بڵێن (کە جاشی دۆڕاو هەر جاشە لە هەر کوێیەک بێ)، تەنیا پەندێکی (ئاری)یان بە نموونە بۆ دێنمەوە کە دەڵێت: (هیچ بەرکەوتنێکی ئەو جۆرە کەسانە نامشکێنێ، نەک لەبەرئەوەی لە پۆڵا دروست کرابم، بەڵکو ئەوەی کە زامدارم دەکات، ئەوەندە ناهێنێ لەپێناویدا بشکێم).

لە بەشی نۆیەمدا، تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی وەکو نموونە دێنینەوە، کە بەمشێوەیە لە پەرتووکی (ئینسکلۆپیدیای تاوانبارانی ئەنفال و کوردۆسایدکردنی گەلی باشووری کوردستان)دا باسی کراوە.

تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی، سەرۆک جاشی فەوجی (172)، هادی شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی و ساڵح شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی جێگرانی سەرۆک جاشی فەوج و عەلی شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی فەرماندەی سریە بوونە.

تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی، قادر فەرەج عەبدوڵڵا (قالە فەرەج) و شێخ عوسمان ناوێک، کە هەرسێکیان پێشمەرگەی سەربە سەرکردایەتی کاتی پارتی دیموکراتی کوردستان (قیادة المؤقتة) بوون، لە ڕێکەوتی (23.7.1977)دا کادیری ووشیار و فەرماندە حەمە غەفور ئاغجەلەری لەگەڵ هەریەک لە ئەحمەد کەریم، ئەحمەد محەمەد، حەمید عەزیز، ڕەزا عومەر، ڕەمەزان سەعید و عەبدوڵڵا تۆفیق)یان لە گوندی کانی بی دەشتی کۆیە لە خەودا شەهید کردو کۆپتەری بەعس هات و سێ تاوانبارەکەی دەربازکردو، تەرمی حەوت شەهیدەکەشی برد.

دوای ئەنجامدانی ئەو تاوانە گەورەیە هەریەک لە قادر فەرەج عەبدوڵڵا (قالە فەرەج) فەرماندەی مەفرەزەی ژمارە (49) و تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی فەرماندەی مەفرەزەی ژمارە (50)ی سەربە ڕێکخراوی هەواڵگری ناوچەی باکوور (منظومة الأستخبارات المنطقة الشمالية)یان بۆ دەرچوو لە کەرکوک.

سەرۆک جاشی سووک تەحسین شاوەیس سەعید ڕۆژبەیانی، فەرماندەی ئەوکاتی مەفرەزەی تایبەتی ژمارە (50)ی سەربە ئیستخبارات بە هاوکاری تاوانبار عاسی ڕەئوف تۆفیق، فەرماندەی یەکێک لە مەفرەزە تایبەتییەکانی سەربە ئیستخبارات، توانیان لە ڕێکەوتی (31.1.1978)دا لە گوندی (تەنگی سەر)ی ناوچەی قەرەداغ، سکرتێری کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان (شاسوار جەلال شێخ سەعید – ئارام) شەهید بکەن. عاسی ڕەئوف تۆفیق دواتر لە ڕێکەوتی (17.5.1982)دا لە داستانی حەمک لەلایەن قارەمانانی کەرتی چواری جەباری مامە ڕیشەی تیپی (57)ی سەگرمەی سەربە یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان کوژرا، لەم داستانەدا کە جاشەکانی تەحسین شاوەیس و قالە فەرەجیش بەشداربوون سێ پێشمەرگەی قارەمانی کەرتی چواری جەباری بەناوەکانی (عەلی کەریم تەپەکوڕەیی ناسراو بە عەلە

ڕەش، ستار باوەفەتی و ئەحمەد عەبدولڕەحمان عومەری ناسراو بە هاوار کەرکوکی شەهیدبوون و ئازاد بیلال خاڵەبازیانی چاوێکی کوێر بوو – سەرچاوە: عەبدوڵلا کەریم مەحمود، پێشمەرگە پۆڵاییەنەکە، چاپی دووەم، سلێمانی – باشووری کوردستان 2001، ل50-52).

تەحسین شاوەیس سەعیدی فەرماندەی مەفرەزەی (50)ی سەربە مەنزومەی ئیستخباراتی شیمالی و پیاوی سەدام بە هاوکاری لەگەڵ قالە فەرەجی هەڤاڵی و دڵسۆزی ڕژێمی فاشی بەعس، کە پیشەیان بە بەردەوامی کورد و پێشمەرگە شەهیدکردن و نۆکەرێتی و خزمەتکردنی دوژمنی داگیرکەر و دکتاتۆری ڕەگەزپەرست بووە، لە ڕێکەوتی (11.3.1981)دا لە گوندی (مەلا ئۆمەر)ی گەرمیاندا چوار دەوری پۆلێک پێشمەرگەی ئازای سەربە لقی چواری گەرمیانی حزبی شیوعییان گرت، لە بەیانی ئەو ڕۆژەدا شەڕێکی سەخت دەستپێکرد، پێشمەرگەکان بەرگرییەکی زۆر دلێرانەیان کرد و شەڕ تاوەکو کاتژمێری شەشی ئەو ئێوارە بەردەوام بوو، بەڵام بەداخەوە لە کۆتایی شەڕەکەدا (23) پێشمەرگەی خۆبەختکارو گیان لەسەردەستی حزبی شیوعی لەلایەن جاشە تاوانبارو بەکرێگیراوەکانی تەحسین شاوەیس و قالە فەرەجی هەڤاڵی شەهیدبوون و گەیشتنە کاروانی هەمیشە سەربەزەکەی شەهیدانی ڕێگای ڕزگاری کورد و کوردستان، کە شەهیدەکان بریتیین لەو سەربەرزانە: (عەبدولعەزیز مەلا ساڵح ناسراو بە (هێمن)، ئەندامی فەرماندەیی سەربازی و سیاسی لقی چواری گەرمیان، حەسیب حوسێن حەسەن ناسراو بە (عەریف حەسیب) ئەندامی فەرماندەیی لقی چواری گەرمیان، سەلام فارس عەبدولڕەحمان ناسراو بە (سەلامی مام فارس) سەرپەل لە لقی چواری گەرمیان، محەمەد حەمەلاو حەمەکەریم ناسراو بە (خاڵۆ توکنی)، عەبدولمەجید مەلا ساڵح (برای شەهید عەبدولعەزیز مەلا ساڵح)، حوسێن محەمەد ئەمین ناسراو بە (مام گۆران) کادیری ناوچەی جەباری، جیهان ڕەشید محەمەد، ساڵح غەفور ئەمین، سەلام عەلی محەمەد، ئەبو غەسان خەڵی شارەدێی بەهرۆزی بەعقوبە کە هەم دکتۆر و هەم لێپرسراوی سیاسی پەل بووە، نوری عارەب خەڵکی شاری ناسریە و لێپرسراوی پەل، حەمە لەتیف جەلەولایی فەرماندەی مەفرەزە، عەزیز ئەحمەد محەمەد عەبدوڵلا، فوئاد حوسێن ئەحمەد ناسراو بە (مام فوئاد گەرمکی)، سالار حەمید عەبدوڵلا، عەباس حاجی عەزیز ناسراو بە (فەرەیدون)، نەسرەدین نەجم زەینەل ناسراو بە (ئەبو شەهاب) ڕابەر سیاسی لە لقی چواری گەرمیان، قادر ئەحمەد سەید موڕادی، حامد مەلا فەتاح داود ناسراو بە (نەریمان)، عەبدولکەریم حاجی محەمەد ناسراو بە (هیوا)، مەنسور عەلی محەمەد ناسراو بە (بەختیار)، حوسێن نەورۆزی و نورەدین نەسرەدین محەمەد ساڵح کە بە برینداری لەو شەڕەدا بەدیل گیراو دواتر لە قەسابخانەی موسڵ لە سێدارەدرا – سەرچاوە: ئەبو کاروان، خوێنی (23) گوڵە بەجەرگی شیوعی لە ئەوجی لوتکەی هەڵوێستدا، ڕۆژنامەی ڕێگای کوردستان، ژمارە (292)، ڕۆژی چوارشەممە، ڕێکەوتی (11.3.1998)، کە بە سوپاسەوە برای بەڕێزم نووسەر تەها سلێمان ئەو ووتارەی بۆ ناردم).

تەحسین سەعید شاوەیس و جاشە سووکەکانی مەفرەزەی تایبەتی ئەو کرێگرتەیەی سەدام بەعس لە ڕێکەوتی (31.3.1982)دا لە گوندی (بەکربایەف)ی دەربەندیخان بە پاڵپشتی هێزێکی گەورەی ئاسمانی کە پێکهاتبوو لە شەش کۆپتەری شەڕکەر لە کاتژمێری (8)ی سەر لە بەیانی بۆردومانی گوندەکەیان کرد کە لقێکی بەتالیۆنی (15)ی قەرەداغی پێشمەرگەکانی حزبی شیوعی ئێراقی شەو لەو گوندەدا مابوونەوە. هێزەکەی لقی بەتالیۆنی (15)ی قەرەداغ ژمارەیان (21) پێشمەرگە بوو و خەریکی خۆ ئامادەکردن بوون بۆ بەشداری کردن لە ئاهەنگیساڵیادی دامەزراندنی حزبی شیوعی لە گوندی (بەرکەل)ی دەربەندیخاندا، بەڵام بەر لە دابەزاندنی تەواوی هێزی جاش و سەرباز لەلایەن کۆپتەرەکانەوە لە دەوروبەری گوندەکە، پێشمەرگەکان گوندەکەیان جێهێشت و لە نزیک ئاوەکەی بەکرباییەف سەنگەریان لە هێزە بێژمارەکەی دوژمن گرت. شەڕ لە کاتژمێری (8:30)ی سەر لە بەیانی دەستپێکرد و تا دووی دوای نیوەڕۆ درێژەی کێشا. هێزەکەی پێشمەرگە شەڕێکی قارەمانانەیان کرد، سەرەڕای بەراورد نەکردنی لەگەڵ هێزی دوژمن لە رووی ژمارە، جۆری چەک، هەڵبژاردنی کات و شوێنی شەڕەکە. کۆپتەرەکانی بەعس بەدرێژایی شەڕەکە هێزی تری جاش و سەربازیان دەگواستەوە بۆ شوێنی شەڕەکە، دوای شەڕێکی قارەمانانەو بێوێنەی نزیکەی شەش کاتژمێری، هەژدە پێشمەرگەی ئازاو تێکۆشەری کوڕی جووتیار و ڕەنجدەرانی گەرمیان و قەرەداغی بەدەستی

جاشەکانی تەحسین شاوەیس و سەربازەکانی بەعسی ڕەگەزپەرست و فاشی شەهیدبوون. بەشێک لەو شەهیدانەی کە لە گوندی بەکربایەف بەدەستی تاوانباری گەورەی کوردکوژ و کوردفرۆش تەحسین شاوەیس و جاشەکانی شەهیدبوون ئەو شەهیدانەن: (حەمە عەزیز حەسەن قلیجەیی ناسراو بە (حەمەڕەش) سەرلق، محەمەد ئەحمەد چرچەقڵایی سەرپەل، عەباس محەمەد ڕەباتی لێپرسراوی سیاسی، فەرهاد قادر محەمەد بانیخێڵانی کە بە برینداری تەحسین شاوەیس لە چەمچەماڵ بەشێوەیەکی زۆر نامەردانەو دڕندانە شەهیدی دەکات، ڕەحیم ڕەباتی، محەمەد ئەحمەد دەربەندیخانی ناسراو بە حەمە خومەینی، عەزیز حەسەن چرچەقڵایی (عەزەڕەش)، جەمال مەحمود ڕەحیم هەزارکانی، سەرباز مەلا ئەحمەد قادر بانیخێڵانی، عەلائەدین سەوسێنانی، بەهائەدین محەمەد ئەحمەد کانیساردی، سەلاح عەلی دەربەندیخانی، کەماڵ ئەحمەد قەرەداغی، هادی حەمەدئەمین قەرەداغی، وریا حەمە ئەحمەد بانیخێڵانی (وریا حەمدی)، حەمە ڕەشاش بانیخێڵانی (حەمەی ئامە)، نەجم محەمەد ئەحمەد بانیخێڵانی (مام قادر)، هیوا محەمەد عەزیز زۆراب سەلیم پیرسی دەربەندیخانی – سەرچاوە: حەمە ڕەشید قەرەداغی، داستانی بەکربایەف لەیادنامە سەروەرییەکاندا، گۆڤاری هندرێن، ژمارە (11)، ساڵی 2002، کە بە سوپاسەوە برای بەڕێزم نووسەر تەها سلێمان ئەو ووتارەی بۆ ناردم + بۆ ناوەکان سوودم لە برای نووسەر یاسین بانیخێڵانی وەرگرت).

تەحسین شاوەیش، بکوژی شەهیدی قارەمان و خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵکی تەواوی کوردستان نەجمەدین شوکر ڕەئوف تاڵەبانی (مامەڕیشە) بوو، کە لە ڕێکەوتی (24.1.1985)دا لە گوندی (حەسەن ئاوا)دا لەگەڵ دوو پێشمەرگەی تری جەربەزە و دلێر بەناوەکانی موحسین مەجید سەلیم ناسراو بە موحسین بیکەیسی و سەردار محەمەد شەریف شەهیدی کردن. یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لە تۆڵەی شەهید مامە ریشە و هاوڕێکانیدا، دەستبەجێ بەکری حەمە کەڕی کوشتەوەو، دوای ڕاپەڕینیش کەسێکی تری بەناوی کاکل ڕەحیم دۆینەیی کوشت کە هەردووکیان سەربە ئیستخبارات و جاشی تەحسین شاوەیس بوون و دەستیان هەبوو لەو بۆسەیەی بۆ شەهید مامە ریشە و دوو هاوڕێکەی تری دانرابوو – سەرچاوە: (عەبدوڵڵا کەریم مەحمود، پێشمەرگە پۆڵایینەکە، چاپی دووەم، سلێمانی – باشووری کوردستان 2001).

هێزێکی جاش کە پێکهاتبوو لە هەریەک لە قادر فەرەج عەبدوڵڵا (قالە فەرەج)ی فەرماندەی مەفرەزەی تایبەتی ژمارە (49)ی سەربە ئیستخباراتی شیمالی، سەید تاهیر سەید حوسێن محەمەد جەباری (سەید تاهیری گەورە) کە دواتر بووە سەرۆک جاشی فەوجی (42)ی جاشە سووکەکان (ئێستاکە سەربە پارتی دیموکراتی کوردستانە)، کاوە ئەحمەد تۆفیق (کاوە بازیانی)، فەرماندەی مەفرەزەی تایبەتی ژمارە (79)، کە دوای ڕاپەڕین چۆتە ناو (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان) بە هاوکاری و پشتیوانی میلیشیاو هەلیکۆپتەری جەنگی، لە ڕێکەوتی (5.3.1982)دا لە گوندی قازانی بەرامبەر بە ئۆردوگای پیرەمەگرون توانیان پێشمەرگەی ئازا و فەرماندەی تێکۆشەر ئەنوەر حەسەن (ئەنوەر حەسەن خدر مەحمود ئاری کوتکی کەرکوکی)، فەرماندەی هەرێمی دووی کەرکوک و یازدە پێشمەرگەی تر شەهید بکەن بەناوەکانی: (حەمە شوکر بلوکێنی، ڕزگار جەلال قەساب ناسراو بە هێمن، سوارە شێخ سدیق، عەبدولخالیق ساڵح ئەحمەد سۆنەگوڵی ناسراو بە مامۆستا ئاسۆ، عەبدوڵڵا ساڵح ڕەسوڵ ناسراو بە مامۆستا چیا، کامەران عومەر نەجاڕ، کەریم چەمچەماڵی ناسراو بە گۆران، نوعمان عەبدوڵڵا مەعروف کلاوقوتی، نەجمەدین فاتیح شوکر ناسراو بە شێروان، کەمال قادر فەتاح و مۆفەق عەبدولڕەحمان تەقی کە بە برینداری کەوتە بەردەستی جاشەکان و دوای ماوەیەک سزای زیندانی هەتا هەتایەی بۆ بڕایەوە، بەڵام لە مانگی تەموزی هەمان ساڵدا بەر لێبووردنی گشتی کەوت و ئازادکرا. مۆفەق تەقی دوای ئازادبوونی گەڕایەوە ناو شۆڕش و دووبارە بوو بە پێشمەرگە، بەڵام بەداخەوە دواتر لە ڕاپەڕینی شاری کەرکوک لە ڕێکەوتی (19.3.1991)دا شەهید بوو).

فەوجی جاشە سووکەکانی تەحسین شاوەیس سەعید، بەشدارییان لە شاڵاوی ئەنفالەکانی (1+2+3+4)دا کردووە – سەرچاوە: (هاوکاری، ژمارە (998)، ڕۆژی دووشەممە، ڕێکەوتی (15.8.1988)، کە سەرۆک جاشی فەوج تەحسین شاوەیس خۆی باسی بەشداریکردنی فەوجەکەیان دەکات لە شاڵاوە دڕندەکانی ئەنفالەکانی یەک، دوو، سێ، چەندین شەڕی جیاجیا لەدژی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و وەرگرتنی پازدە میدالیای ئازایەتی لە سەدامی دیکتاتۆر

لە پاداشتی ئەنفالکردنی کورددا)، هەر سەبارەت بە بەشداریکردنیان لە شالاوی ئەنفالەکانی یەک و دوودا – سەرچاوە: (ئەلسەورە، ژمارە (6536)ی رۆژی یەکشەممە، ریکەوتی (17.4.1988). سەبارەت بە بەشداریکردنی فەجی (172)ی جاشە سووکەکانی تەحسین شاوەیس سەعید لە شالاوی ئەنفالی چوار – سەرچاوە: (شۆرش حاجی رەسوڵ، ئەنفال کوردو دەوڵەتی ئێراق، ل162). سەرۆک جاشی فەوجی (172)ی جاشە سووکەکان تەحسین شاوەیس سەعید، بەگوێرەی مەرسومی کۆماری ژمارە (808)ی سەرۆکایەتی کۆماری ئێراق، مەدالیای بەناو ئازایەتی (لە راستیدا خۆفوۆشی و کورد کوژی) وەرگرتووە لە پاداشتی بەشداریکردنی لە شالاوی ئەنفالدا.

تەحسین شاوەیس سەعید رۆژبەیانی، سەرۆک جاشی فەوجی (172)ی جاشە سووکەکان، لەلایەن (دادگای باڵای تاوانەکانی ئێراق)ەوە، بەهۆی بەشداریکردنی لە ئەنفالەکاندا، فەرمانی دەستگیرکردنی دەرچووەو، ژمارە (409)ی دراوەتێ لە لیستی ناوی داواکراوەکان.

دواتر تەحسین شاوەیس سەعید رۆژبەیانی، لە شەری ناوخۆی نێوان یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستاندا لە رێکەوتی (21.10.1996)دا لە نزیک شارۆچکەی دوکان بەدەستی پێشمەرگەکانی یەکێتیی کوردستان کوژرا. جێگری سەرۆک جاشی فەوجی ناوبراو هادی شاوەیس سەعید رۆژبەیانی و نەوەی تەحسین شاوەیس سەعید و براکانی سەربە پارتی دیموکراتی کوردستان و لایەنگری ئەو حزبەن.

تەحسین شاوەیس سەعیدی سەرۆک جاشی
فەوجی 172ی جاشە سووکاکان

تێبینی: بەرێزان، لێرەدا کۆتایی بەو زنجیرە ووتارە دەهێنم، ئەگەر بۆم بکرێت لە دەرفەتێکی نزیکدا چەند ووتارێک لەسەر نووسەر و رۆژنامەنووسە کوردە خۆفرۆش و ویژدان مردووەکان دەنووسم، کە لە سەردەمی شەری هەشت ساڵەی ئێراق – ئێران و سەردەمی ئەنفالکردنی کورد و کیمیابارانکردنی کوردستان، هۆنراوە و ووتاریان بۆ سەدام و سوپای قادسیە نووسیوە یاخود ئەو مەلایانەی کە دەستخۆشی و پیرۆزبایی ئەنفالکردنی کوردیان لە سەدام و بەناو سوپای درندەی بەعسی عروبە کردووە.